

VOLLEN

- et strandsted vokser frem

TILBAKEBLIKK
OG ERINDRINGER

Utgitt av Vollen Vel
1980 og 2000

FORORD

... ANNO 1980

Året 1900 ble det startet en forening i Vollen som ble forløperen til Vollen Vel, og selvsagt er det skjedd mye i Vollen før den tid. Men på mange måter ble det slik at fra århundreskiftet og årene fremover ble en tid i rik utvikling for stedet. Når vi her konsentrerer oss mest om denne tiden, er det fordi det har vært et ønske å skrive ned og bevare noe av det som eldre mennesker i Vollen husker fra sin barndom og ungdom. Dessuten har vi forsøkt å trekke noen linjer bakover i tiden og frem til dagen i dag, skjønt det ofte er svært vanskelig å få noe perspektiv på de hendelser som ligger helt opp til nåtiden.

De som måtte savne noe om tidligere tiders levesett og kanskje også ønsker å få vite mer om hvordan og hvorfor vår del av Askerlandet er blitt slikt et fruktbart område og av en slik beskaffenhet, må vi henvise til den nye bygdeboken for Asker og Bærum som nå er under arbeide og som vil foreligge om ganske få år.

Vi takker redaksjonen som har bestått av: Arvid Christensen, Magnhild Høibak, Østen Nilsen og Anna Bjørg Kolberg, med sistnevnte som redaksjonssekretær.

Videre takker vi Asker Kulturutvalg som har støttet utgivelsen.

Asker, desember 1980

VOLLEN VEL

FORORD

... ANNO 2000

20 år er gått siden VOLLEN VEL kom med sitt lille hefte om hva som er skjedd siden vellet ble stiftet, og med det er ønsket om å oppdatere heftet kommet. Vi prøver her å trekke fram noe av det som sterkest har satt sitt preg på området i disse to tiårene, og kanskje også se litt fremover.

Heftet «Vollen – et strandsted vokser frem» ble første gang utgitt i 1980. I denne utgaven har vi funnet fram til andre bilder og illustrasjoner enn i førsteutgaven, men tekstene fra 1980 er beholdt uforandret. Anna Bjørg Kolberg har i tillegg til teksten fra 1980 også skrevet historien om årene fra 1980 til 2000. Du kan lese om Vollens nyeste historie fra side 40 og utover i dette heftet.

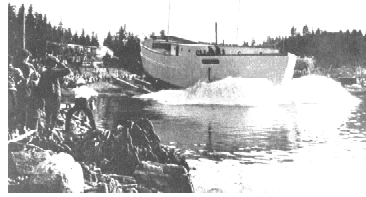
Redaksjonen har i år 2000 bestått av Anna Bjørg Kolberg, Eirik Dahl og Svein Ivar Fors.

Asker, november 2000

VOLLEN VEL

INNHOOLD

Gisle – Vollen	6
Næringsliv.....	9
«Askers Gosen»	9
Isskjæring	12
Steinkjøring.....	13
Skipsbygging	13
Sjøfart	17
Fiske.....	18
Sommergjester.....	19
Kommunikasjoner.....	22
Posten skal frem – telefon.....	25
Skole og bibliotek	25
Gisle skole.....	25
Gisle skolekorps.....	29
Gisle folkeboksamling	29
Vollen vel.....	30
Diskusjonsklubb ble velforening	30
Foreningsliv.....	33
Vollen båtforening	33
VUL – ungdomsklubb og idrettsforening	35
Vollen helselag	37
Vollen og Bjerkås blindesakslag	37
Vollen og Bjerkås pensjonistforening.....	37
Asker eldste kvinnemisjonsforening.....	37

Asker annen misjonsforening	38
Voldebugten sjømands- misjonsforening	38
Santalmisjonsforeningen Saldoha	38
Menigheten Betel.....	38

Vollen vel 100 år	40
Fra Gisle til Arnestad	40
Voksenopplæring og arbeidssenter.....	42
Som perler på en snor.....	43
Helselagshus og eldreboliger	45
VUL – en viktig miljøskaper.....	46
Askerblomster	47
Vollen handelssted.....	47
Vollen vokser videre	49
Velformann og Vollen-entusiast.....	51

Gisle – Vollen

Skolekretsen som Vollen tilhører, heter Gisle og har fått sitt navn etter gården som skoletomten ble solgt ut fra, Gisle gård. Den tilhører de tidligst ryddede gårder i Asker og dette gårdsnavnet finnes visstnok ikke noen andre steder i landet. Opprinnelsen til navnet tror man kommer fra «Geisli» som betyr stråle, og meningen kan da være: et solrikt sted. Sammen med Østern og Gui er disse gårdene midtpunkt for den første bebyggelse i denne delen av Askerbygda, gårder som ble ryddet og bosatt lenge før vår tidsregning. Helt tilbake til de eldste lensregnskaper har det vært to Gislegårder, søndre og nordre. De ligger side om side oppe på platået mot Østern og Gui, og før i tiden strakte eiendommene seg over hele strekningen mellom sjøen og disse gårdene.

Vollenbukta i 1920. Helt til høyre skimtes noe av Anker og Jensens båtbyggeri. Den store stranden midt på bildet ble kalt Kustranda. Til høyre for den står Gudmundsbua. Foto: Mittet

Vollen var en plass under Gisle, og navnet er av nyere dato. Først i midten av det attende århundre ble plassen et selvstendig bruk med et helt nytt gårdsnummer. Noe senere, omkring 1820, var det et gjestgiveri i Vollen i

forbindelse med brennevinshandel, som av mange ble oppfattet å være til stor sjenanse for omgivelsene.

Allerede i 1801 bodde det en båtbygger i Vollen. Han var opprinnelig skipstømmermann, men gikk mer og mer over til båtbygging. Dette overtok Søren Gudmundsen. I de senere tider var det skipskonstruktøren Johan Anker som gjorde Vollens navn kjent i vide kretser.

I 1862 fikk Hans Guldbrandsen, sønn av Guldbrand Olsen på nordre Gisle, Vollen til odel og eie, skilt fra hovedbølet. Andreas Jacobsen var neste eier og

*Christian Christensen
1870-1932*

han solgte Vollen i 1870 til Hans Kr. Christensen, som var født på Arnestad. Denne begynte som tjenestegutt på Østern, ble senere skomaker og kjøpte Stålenga. Førte år gammel kjøpte han seg en jakt og ble sjømann. Han tjente godt, bygde seg en større jakt og seilte både på Østersjøen og langs norskekysten opp til Trondheim. Da han i 1870 kjøpte Vollen, begynte han landhandel og overlot jakten til den eldste sønnen. Med landhandel og bakeri holdt han det gående helt til sitt 84. år. Da overlot han forretningen til den yngste sønnen, Christian

Christensen. Denne var både dyktig og foretaksom og har egentlig æren av at stedet blomstret opp. Butikken ble nedlagt i 1964. En annen landhandel hadde vært drevet i en kort tid av Voldebugtens Handelsforening da den i 1900 ble overtatt av Ole Lund, som foretok en større utvidelse. Svigersønnen, Knut Nilsen, tok over fra 1940 og leier den nå ut til Rabattmat A/S. Etter første verdenskrig ble det sogar tre kolonialbutikker. Arnt Myhre hadde driften av den tredje i 40 år til opphør i 1971.

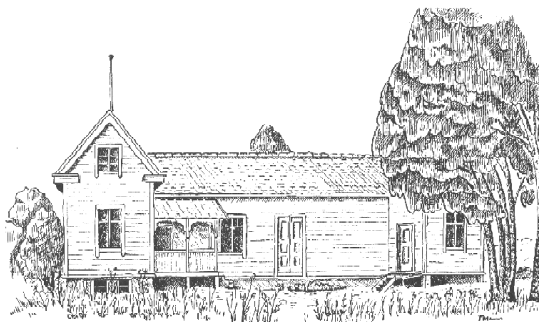

*Ole Lunds Landhandleri i 1927. Betjeningen i forgrunnen.
Inngangen er i dag på høyre langside av huset.*

Av dem som satte sitt preg på Vollen fra tiden omkring århundreskiftet, må også nevnes Lars Gudem. Han var blant annet ildsjelen i arbeidet med å reise forsamlingslokalet «Glimt», som ble innviet i 1906.

Av den grunn ble han også kalt Lars Glimt, og i Akershus Budstikke ble det skrevet om ham: «—at så meget respekt står det av denne mannen og hans verk at en av bygdas største gårdbrukere har kalt sin beste melkeku for Glimt».

Forsamlingslokalet Glimt.

Næringsliv

«Askers Gosen»

Kjært sted har mange navn, og et navn som tidlig kom i bruk om Vollen, er også «Askers Gosen». Fruktbart og frodig er det her. Tidlig kommer våren og jordsmonnet er godt. Med den laglige avstanden til hovedstaden var det naturlig at fruktdyrking, havebruk og gartnerdrift ble viktige deler av næringslivet i Vollen.

En av de første som anla have i stor stil var skipper Petter Andersen på Linlandet. Han plantet en mengde frukttrær, og var den første som for alvor begynte å dyrke bringebær i større mengder. Han innførte et nytt bringebærslag fra Frankrike, «Paragon», en sort som etter hvert bredte seg ut over hele Asker og som ble viden kjent under navnet «Askerbringebær». De utmerket seg ved sin holdbarhet og gode kvalitet, og egnet seg derfor godt for salg.

*Tomatdrivhus i Vollen.
Østen Nilsen står her i sitt
første drivhus i 1935.*

I den travleste bærsesongen kunne det daglig bli sendt omkring 2.000 kilo bringebær med båt til Oslo. Dette var før 1917. I de tidlige morgentimene var det et yrende liv ved det gamle handelsstedet. Hester og kjerrer kom fullastet med bærkasser som skulle ombord i båten og til torvs i byen. Om ettermiddagen var det stor trafikk for å hente de tomme kassene. Bringebærene ble brakt til torvet i sponkurver, og det var i de lange, mørke vinterkveldene at familiene var i sving med å flette disse kurvene med tanke på sommerens bugnende bærhøst. En tid eksisterte det også en saftfabrikk i lokalet «Glimt». Fabrikken tok imot en god del av bringebærproduksjonen fra området.

En av pionerene på havebrukets område i Vollen var Johan Granlund Han dyrket frukt og bær i stor stil, og har mye av æren for veksten av disse næringene i Vollen.

Motorbåten «Paragon» – oppkalt etter bringebærsorten Paragon, etter hvert bedre kjent som «Askerbær».

I 1912 stiftet en del havebrukere Asker Havebruksforening etter initiativ av gartner Georg Biset. Tyve av foreningens medlemmer slo seg sammen og anskaffet motorbåten «Paragon» som i 10 år brakte haveprodukter fra produsentene i Vollen til Oslo. Inntil da var de blitt sendt med rutebåtene, men ankomsten til Oslo ble for sen, derfor innkjøpet av «Paragon». Omkring 1930

begynte bilene å komme. Store lastebiler brakte varene inn til byen, enkelte fikk sine egne biler etter hvert også.

Det første blomstergartneriet i Vollen ble omkring 1905 anlagt på Skjæret av Eitzen Blomsterhandel. Mange som var bosatt i nærheten, fikk arbeid her, og de begynte litt etter litt å praktisere sin viten om blomsterdyrking hjemme på sitt eget gårdsbruk. Med tidlig vår og sene frostnetter viste det seg snart at området egnet seg ypperlig for dyrking av småblomster og snittblomster på friland. Noe som etter hvert har overtatt i alle gartnerier i dag.

Vollenbukta sett fra Rognerudjordet i 1918. Dampskipet «Asker» ligger ved Vollenbrygga. Ole Lunds gårder helt til høyre på bildet. Evjeodden helt ytterst i bukta. Foto: Mittet

Mens det tidligere var en strøm av frukt, bær og grønnsaker inn til engrostorv og kunder i byen, er det i dag blomster som i tidlige morgentimer sendes fra Vollen til engrostorvet på Økern. I dag er det mellom 10 og 15 gartnerier i drift i Vollen, men moderne produksjonsmetoder har ført til en vel så stor produksjon nå som den gang da alle som eide en jordfleck dyrket blomster for salg.

Selv om kunstgjødsel tidlig kom i bruk, var tilførselen av det såkalte «pudrett» viktig for havebrukere og gartnere. Naturgjødselen ble sendt i jernbanevogner fra Oslo på den smalsporede jernbanen til Heggedal, og vinteren igjennom foregikk gjødselkjøringen fra Heggedal til Vollen. Hest og vogn med høye

karmer ble brukt til transporten, og i en revyviser fra den tiden het det at det var enkelt å finne veien fra Heggedal til Vollen. Det var bare å følge de brune stripene i veien. En del av naturgjødselen fra hovedstaden kom også til Vollen med lektere. Helt til etter siste krig drev man med denne gjødseltransporten.

Havebrukene i Vollen var såkalte kombinasjonsbruk. Mange hadde sitt arbeid på skipsbyggeriet, i vårmånedene drev man med isskjæring og noen dyr var det også på båsen. Ble det for knapt med høy i vårmånedene, var det alltid mulighet for å få kjøpt litt høy fra bøndene i Røyken.

Isskjæring

En betydelig næringsvirksomhet i distriktet fra 1850-årene og frem til 1925-26, var iseksporten. En rekke isdammer ble anlagt rundt omkring, og eksporten gikk først og fremst til England og Tyskland. Et stort arbeid var å måke dammene fri for snø før skjæringen kunne begynne, og den tok gjerne til i februar/mars. To og to mann arbeidet sammen om skjæringen. Med lange issager som hadde håndtak på begge sider, ble isen skåret i passende, rektangulære stykker. Det var et tungt arbeid, og det gikk hardt utover armer og håndledd. Et betegnende navn på denne plagen i håndleddene var «knerk», i dag ville det vel gått under navnet yrkesmyalgi. En viss lindring og hjelp var det å utstyre seg med en form for stramme «mansjetter» sydd eller strikket av omsorgsfulle kvinner.

Når eksporten kunne komme igang om våren, var avhengig av isforholdene i fjorden. Store seilskuter brakte isen fra Vollen til storbyer på kontinentet eller i England. Isen kunne enkelte ganger bli sendt direkte ombord i isskutene, men oftest ble den lagret i store stabler i enkle bordskur med isolerende sagflis tett inntil og over veggene. Innen den ble sendt ombord, ble den spylt helt ren for sagflisen. Å stable isblokkene ombord var en nitid og krevende jobb. Ble det fusket med stablingen, kunne det få skjebnesvangre følger om skuta kom i uvær over Nordsjøen.

Men også om sommeren hadde man arbeid med isdammene. De måtte renses for gress som først måtte slås så det kunne flyte opp, og dette skjedde omtrent samtidig med skuronna. På store flater og med lange skaft på ljàene foregikk opprenskningene. Eller dammene kunne i noen tilfeller tappes gjennom en demning med sluseport, og etter opprenskningen ble den fylt igjen ved å lede inn bekkevann.

Isskjæringen var en god inntektskilde og for mange eneste måte å skaffe seg kontanter på. Men den var også et lotterispill med været som avgjørende faktor. Et problem oppsto da sementfabrikasjonen kom igang på Slemmestad, idet sementstøv falt ned på isen. Dette førte til at en del isdameiere reiste erstatningskrav mot fabrikken og fikk medhold. Senere ble dette ordnet også for gartnerne.

Steinkjøring

Fra 1904 og frem mot den første verdenskrigen hadde en del gårdbrukere biinntekter om sommeren ved å kjøre stein fra Heggedal til den såkalte steinbrygga i Vollen. Fra områdene rundt Solberg/ Dikemark og Underland mot Hallenskog, ble det tatt ut granitt som skulle brukes i syretårnet på Notodden i forbindelse med Norsk Hydros fremstilling av salpeter. Fra Vollen ble granitten fraktet i lektere langs kysten, opp kanalene i Telemarksvassdraget og til sitt bestemmelsessted. Granittblokkene var så tunge at det bare var mulig for hestene å trekke en ad gangen. Var man så heldig å eie to hester, kunne fortjenesten bli av en viss størrelse. En velkjent lyd i Vollen om sommeren, var knirkingen og gnissingen fra vognene som bremset nedover Vollenbakken på vei mot sjøen.

Skipsbygging

Med sin beliggenhet var det naturlig at Vollen ble et sentrum for skipsbygging, og allerede i 1801 hører vi om en strandsitter som drev med båtbygging i Vollen. Virksomheten utviklet seg senere under Søren Gudmundsen som drev sitt velkjente jaktverft på sin store strandeendom. Han bygde også mange

lystfartøyer og var i sin tid en av landets dyktigste båtbyggere. Allerede i barneårene begynte Christian Jensen å lære båtbygging hos ham, og fikk dermed den beste læremester han kunne få. Etter endt læretid dro han til sjøs noen år, kom tilbake og ble mestersvend hos Gudmundsen og arbeidet som formann inntil han i 1896 startet sitt eget verft i Vollen. Da hadde han også avsluttet sin utdanning til skipskonstruktør og foretatt studieturer til England og Tyskland. Verftet han bygde opp, var vesentlig beregnet til bygging av lystyachter, og i løpet av 10-12 år ble det drevet frem til det fremste på området her i landet.

I 1907 ble halvparten av verftet overtatt av ingeniør Johan Anker, og de drev det sammen som kompanjonger til 1915 da Jensen trådte ut av firmaet for å gå over til å bygge større treskip. Han innviet sitt nye verft på Arnestad med å bygge Roald Amundsens polarskute «Maud», som han også hadde tegnet.

Polarskipet «Maud» er ferdigbygget i Vollen og sjøsettes.

Roald Amundsen ga Jensen frie hender under byggingen. «Det er Deres sak å bygge skuta, min å føre den mot polen, sa han. Han var da også svært fornøyd

med resultatet. Ved stabelavløpningen var det møtt frem mange autoriteter, hundrevis av askerbøringer og andre begeistrede tilskuere.

Roald Amundsens polarskip «Maud» ligger opprigget i Vollenbukta i 1917.

Senere gikk Jensen igang med å bygge den kjente selfangeren «Veslekari» for Winge & co, og flere dampbåter på 600-800 tonn.

Ingeniør Johan Anker var en fremragende seiler, og etter sine seire i Kiel og Cowes med skarpseilere som var bygget på eget verft, ble det kjent i vide kretser, og firmaet fikk ry som et av de beste på yachtbyggingens område. Etter at Jensen trakk seg ut av firmaet, drev Anker det videre selv frem til sin død i 1941, og verftet ble solgt. Han har fått sitt minnesmerke på Hankø, det ble avduket av daværende kronprins Olav i 1949.

Fra 1860 drev også Ole Arnestad, som kom fra Nærnes, et skipsbyggeri og det ble overtatt av dattersønnen Hagen Johansen. I 1888 ble det bygget en tredampbåt som gikk av stabelen under stor festivitas og med skolefri. Båten var på cirka 300 reg. tonn og skulle i fart på Island. Under pengekrisen i 1900 kom eieren i økonomiske vanskeligheter og utvandret til Canada.

Det var også i sin tid planer om skipsverft på Sjøstrand. I 1917 ble Bjerkås med Sjøstrandstranda solgt til assuranceagent Wist m.fl. Tanken var å bygge båter for elvetrafikk i Russland, men det ble med planene og stedet ble solgt til A/S Christiania Portland Cementfabrik på Slemmestad.

Vollen båtbyggeri i 1939, innerst i Høybakk-bukta. Husene til høyre var Johan Ankers båtbyggeri. Foran i bukta ligger Hagbart Høiums reketråler. Foto: Kaare Stenseng.

Ankers skipsverft ble overtatt av Gunerius Larsen og Kristian Engebretsen som bygde flere båter. I dag er det «Fjordservice» som holder til der med sin marina. På gamle Gudmundsens strand drives nå tradisjonen tro – en båtslipp som eies av Albert Pettersen. I denne forbindelse bør også nevnes at fire ungdommer i 1975 på dette stedet bygget ferdig i aluminium havseileren «Preciosa» på 54 fot, og etter nøyaktig fire års jordomseiling vendte tilbake til Vollen i 1979.

Jensens sted på Arnestad er blitt et industriområde hvor det frem til midten av 60-årene ble drevet en møbelfabrikk; i dag er det blant annet plastindustri der.

Sjøfart

I Vollen, som ellers langs vår lange kyst, har sjøen gjennom tidene vært en viktig næringskilde. Mange hadde utferdstrang og satte ut fjorden ombord i de stille seilskuter som bar dem rundt til fremmede land og verdensdeler. I de fleste familier var det en eller flere som for kortere og lengre tid pløyde de syv hav. Men det som kom til å sette sitt preg på Vollen, var de mange jaktene og jakteskipperne som hørte hjemme her. Jakteskipperne, i alle fall de som eide jakter av en viss størrelse, ble sett på som kystboernes aristokrati. Mange farefulle seilaser og slitsomme ferder er gjennom årene foretatt fra Oslofjorden til Stavanger, Bergen og Trondheim, ja, kanskje like opp til Bodø og Tromsø. Det gikk mange jakter på Østersjøen, til Danmark og Tyskland også. Som oftest var det bare to mann ombord. Liggedagene kunne bli mange i påvente av vind, og det hendte nok ofte at jakteskipperne fra Vollen hentet seg koner fra havner hvor de hadde tilbrakt lengre ventetid.

Jaktereden er eldgammel i Asker. Foruten isfrakten var seiling med kalk fra de mange kalkovnene alminnelig, og til denne farten ble brukt mindre jakter, såkalte slupper. Seiling med Drammens- og Svelvikssand var en svært brukt frakt, likedan sagflis fra Fredrikstad til Kristiania. Vestover gikk det gjerne med trelast, hjemover med kis til Lysaker, glasskår fra Bergen til Høvik Verk, jernskrap og annet. Mange av de eldre jaktene var ganske små, ned til 12-13 reg. tonn.

Om Nils Løkka fra Vollen fortelles det at han i 1842 eller -43 seilte brennevin fra Kristiania til Bergen og hadde en skilling potten (0,97 liter) i frakt. Dette var en god frakt, men mannskapet, som den gang var opptil fem-seks mann, hadde ikke så rar hyre. Ofte ble det kjøpt fisk og salt sild vestpå, og den ble solgt med stor fortjeneste når de kom hjem.

Jakter på 15-20 reg. tonn var mest alminnelig. En jakteskipper det går mange historier om, er Gudbrand Madsen. En gang var han på Gåsøya hos hattemaker Lühnenschloss med en ladning. Hattemakeren forsøkte å prute på frakten, og

fikk til svar: «Jeg skal forære deg frakta til hatteband, jeg.» Helt til sitt 86. år seilte han.

De siste jaktene som ble bygget i Vollen, ble bygget på Arnestadholmen i 1906-07; det var jakten «Katinka», som skulle til Røyken, og galeasen «Anna» for Nils Kristiansen, Østenstadbraten. «Anna» var på 46 reg. tonn og Peder Hesleberg kjøpte halvparten i den. De seilte en kruttladning fra Oslo til Finland i 1914, lastet trelast for København og kom dit akkurat i krigsutbruddet. «Anna» ble solgt til Svelvik like etter, og der hørte den hjemme helt til i 1941 da den sank utenfor Langøya ved Holmestrand. En del andre jakter ble også solgt utenbygds, mens mange sank ved strendene langs Askerlandet.

Kystjaktene var spreke farkoster og flotte å se til under seil. – Når opptil 20 båter en sommerdag kom stevnende innover fjorden, var det litt av et syn, forteller Magnhild Høibak. Hennes far var jakteskipperen Petter Granli med båten «Ganelven». – Ofte ble det «blekk» stille ute ved Steilene og båtene måtte ligge der både lenge og vel. Da hendte det at vi barn rodde ut for å hilse på dem som lå der ute, forteller hun.

Fiske

Fra uminnelige tider er vel fisket også blitt drevet langs disse strendene. Det har vært en lang og langsom utvikling fra de primitive redskaper til dagens avanserte fiskemetoder. Line- eller bakkfisket som det ble kalt her, kom tidlig i bruk og var lenge et av de viktigste fiskerier her i indre fjord. Rusefisket kom igang i 1870-årene, men vad- og notfiske, ved siden av reketråling, ble det viktigste fiske i Asker. Om sommeren lå vadfiskerne på sine respektive plasser for å «glane» makrell, og den gang var det så mye makrell i fjorden at det ble påstått av en fisker ved navn Bakke at han og makrellaget hans alene skulle kunne skaffe byen all den makrell som var ønskelig i sesongen. Bunndragning om høsten var tidligere et av de sikreste fiskerier. På bunndrag ble det satt ut taulengder etter størrelsen på draget, hvert tau var cirka 25 favner langt. De alminneligste drag hadde fra to til fem-seks tau. Men vad- og notfisket var et usikkert fiske. I gode makrell- og sildeår kunne en gjøre det ganske bra, men

det kunne også gå uker, måneder, ja endatil år, med praktisk talt mislykket fiske.

Omkring århundreskiftet begynte trålfiske etter reker i indre fjord, og Hans Bjerkåsholmen var den første som begynte med det. Etter hvert ble mange rekeetrålere hjemmehørende i Vollen. I sin tid var det cirka 20 motorskøyter i Asker, en del av dem fisket reker året rundt, noen bare om vinteren. Men isen kunne sette en stopper for rekefisket. Vinteren 1940-41 lå rekeskøytene innefrosset fra lille julaften og til 24. april.

I dag er det bare et par rekeetrålere som er hjemmehørende i området. Et populært innslag for badegjestene er det når skøytene kommer til land med ferske, nykokte reker for salg.

Mange historier og hendelser verserer om fiskere og hendelser blant dem. Som for eksempel den om bunn garnsfiskeren som var ute sammen med kona og trakk bunn garn. Det gikk ikke bedre til enn at kona datt i sjøen. Ektemannen sto rolig og kikket ned i garnet til kona kom opp igjen, «Der har vi ho mor, jo», kom det tørt fra ham.

Sommergjester

Vollen ble, etter hvert som det ble alminnelig med å dra ut av byen sommerstid, et yndet feriested for hovedstadsbefolkningen, stedet hadde en spesiell klang blant den mer moñdene del av befolkningen. Mange «fine» navn og titler svirrer i luften her ute i de varme sommerdager. Allerede i 1880-90 årene begynte feriegjestene å sette sitt preg på stedet. Byfolket kom gjerne ved St. Hans-tider og ble hele sommeren frem til skolene begynte. Mange ankom med «Adam Express» eller «Eva Express», forspent med et par hester og utstyrt med de bekvemmeligheter de regnet med de ikke ville finne i sommerhusene. Kokke og stuepike hørte også med til sommerens utrustning. Et spennende innslag for Vollens unggutter. Når sommergjestene overtok hovedhuset, flyttet Vollens egne beboere ut i drengestue og bryggerhus.

Pappabåten «Duen» ved Vollen brygge, tidlig i 1890-årene.

Det var ikke et uvesentlig tilskudd til inntektene det å kunne leie bort huset for sommeren. I 30-årene betalte for eksempel to familier 800 kroner for hele sommeren. Omsetningen hos kjøpmannen økte også betraktelig i sommermånedene. Når det nærmet seg tiden for utleie, kom gjerne sommergjestene ut med 11-båten om søndagene. Da møtte kjøpmennene opp på brygga. De visste til enhver tid hvilke hus som var til leie, og fulgte gjerne sommergjestene rundt. Klarte de å finne frem til et tilfredsstillende husvære, ja, da hadde de også sikret seg gode kunder i den tilstundende ferie.

Egg, melk, grønnsaker og frukt ble gjerne kjøpt der gjestene bodde. Strandstrekningene var alle på private hender, og for dem som var så heldige å eie dem, ble det en ekstrainntekt. Feriegjestene ønsket selvfølgelig å bade, og 20 kroner sommeren var et vanlig utlegg for dem som ønsket seg adgang til strand og sjø. For å ha et tilbud for dem som ikke var så heldige å ha strandrett, gikk Vollen Vel omkring 1925 igang med å bygge badehus og brygge på nedsiden av Volden Hotel. Hotellet hadde et kjent navn, helt fra 1870

tok det inn gjester. Senere gikk det over til pensjonat og i dag holder Volden Kafe til i dette store, hvite huset midt i Vollen sentrum.

Det fulgte liv og røre med alle feriegjestene. Vollen Ungdomslag sørget alltid for at den årlige basar, med mange vakre håndarbeider blant annet, gikk av stabelen før sommergjestene vendte tilbake til byen.

Fullt så populære var ikke gjestene som sommeren igjennom kom på søndagstur til Vennelslund. Her var det «fest» med hornmusikk, arrangert av hovedstadens mer og mindre bra «foreninger». Med leid dampskip kom festdeltagerne med «proviant», og det var som oftest dampbåten «Alexander» som fikk denne jobben. Denne båten hadde en reddsom fløyte, det var som å høre et havuhyre bære seg i sine siste kvaler. Den fæle låten gikk gjennom marg og ben og skremte folk, og fortalte dem at nå skulle det være fest på ny. Men litt etter litt opphørte disse søndagsutfluktene, til stor lettelse for alle i Vollen, og helt slutt ble det da Vennelslund i 1900 ble solgt til O.A. Rode.

Like etter århundreskiftet satte Asker sosialdemokratiske forening opp lokalet «Glimt» (se side 8), og i årene fremover var det mange foreninger fra Oslo som hadde utflukter hit, men det var først og fremst et forsamlingslokale for Vollen helt frem til omkring 1930. Blant annet ble stedet brukt til valglokale.

I tredveårene begynte tilstrømmingen av feriegjester å avta, for så å blusse opp igjen under krigen da mulighetene for å dra lengre av sted var mindre. Den 22. august 1941 har Asker og Bærums Budstikke en helside om Vollen, og her finner vi blant annet et avsnitt om sommergjester:

«Langs med alle vikene og buktene, ute på de mange øyer og oppover skråningene bak fjorden, hekker mennesker i tusentall. Og fra dagen gryr i øst til den synker i vest i de korte, men hektiske sommermånedene, er der et intenst liv på land og sjø. Som fuglene fra sitt berg, letter de ved daggry og tar fatt på en ny dag, svermer i frukt- og bærhagene, på jordene og åkrene, med båter og busser og tog, og ned ved sjøen på beddingen eller ute på fjorden i kanoer, kajaker, prammer og lekre mahognybåter med slanke master og hvite, vindfylte seil. I dagsvinnningen vender de tilbake til redet igjen etter å ha

suget sundhet og styrke til kropp og sjel gjennom dagens slit og strev, gjennom sol- og gledefylt omgang med Vår Herres skjønne og såre vel tilrettelagte natur.»

Også i dag har Vollen sine sommergjester. Men de fleste kommer for en dag ad gangen. Asker kommune har etterhvert kjøpt opp store områder som grenser til sjøen: Evjeodden, Selvik, Arnestad, Håkavik og nå senest Elnestangen. Pr. buss og privatbil, og ikke minst med båt, søker dagens stressede mennesker til Vollens naturherligheter. Mange kommer nok fra Oslo og Bærum, men også Askers egne innbyggere er flittige brukere av kyststripens lune vik, svaberg og sandstrender.

Kommunikasjoner

Båt, hest og «apostlenes hester» var fremkomstmidlene Vollenfolk tydde til, de som alle andre i tidligere tider. Gamle folk husker ennå at det ikke var ualminnelig å gå til Drammen for å selge en kalveskrott, for eksempel, kjøpe inn de nødvendige varene der og bære dem hjem igjen. Å ro til Oslo var heller ikke sett på som noen bragd. Rorskaren kunne gjerne ta med seg et par passasjerer for en rimelig betaling. Vinterstid var isen en grei vei å bruke. Med kjelke tok de seg inn til Sandvika og fulgte deretter veien til Oslo. Mange fiskere pigget inn til byen med fangsten sin, og var de drevne piggere, klarte de avstanden Vollen-Oslo på omkring en time. Da Drammensbanen kom i 1872, var det greit å gå til Heggedal eller Asker og ta toget.

Det var naturlig at Vollen tidlig fikk dampskipsforbindelse med Oslo, og en av de første båtene som begynte å trafikkere denne ruten var dampskipet «Dragen» i siste halvdel av 1850-årene. I 1876 kom «Juno», og i 1877 ble «Duen» satt inn i trafikken. «Duen» ble overtatt av D/S-A/S Asker, Røken og Hurum i 1893, samtidig ble også det nybygde skipet «Asker» satt i rute Kristiania- Askerlandet. «Louise II» ble overtatt og satt i samme rute i 1910 og omtrent samtidig ble også «Oscar, satt inn her. I 1922 kom «Duen II». «Røken» ble overtatt i 1926 og omdøpt til «Hval» i 1934. «Sætre» gikk i rute

Søndag kveld ved Vollen brygge i 1918 – byfolket skal returnere til hovedstaden.

Oslo-Askerlandet-Sætre i 1930. Etter nesten 60 års drift måtte D/S-A/S Asker, Røken & Hurum gi opp driften på strekningen hovedstaden-Askerlandet-Sætre, dels på grunn av krigen, dyrtid og konkurranse med landveiskommunikasjonene.

Det blir fortalt at det i den første tiden med båter fra forskjellige selskap som prøvde å kapre de reisende, var rene priskrigen. Det var en tid faktisk mulig å reise fra Vollen til Oslo for 10 øre.

I 1922 begynte Arvid Christensen med skysstrafikk. Han var den første i Vollen som skaffet seg bil, en fem-seters Chevrolet. Den ble i 1924 byttet ut med en syvseter som var i bruk til i slutten av 1927. I 1925 ble Slemmestadruten opprettet. Til å begynne med ble det kjørt syvseters rutebiler, senere gikk man over til buss med 17 seter. Ruten ble kjørt fem-seks ganger pr. dag. Veien var krokete og smal, og var veien vinterstid både glatt og vanskelig ble det ingen lysttur hverken for passasjerer eller sjåfør. Den

Vollen – et strandsted vokser frem

rimeligste prisen Arvid Christensen kan huske, er da man i sin tid betalte tur-retur Bjerkås-Oslo med kr. 2,50. De første bussene hadde på den ene siden inngang for hvert setesett.

Mange i Vollen arbeidet på Akers verksted. De rakk ikke tidsnok inn til arbeidet om morgenen ved å bruke båt eller buss, så de måtte gå til Heggedal og ta toget derfra. Kravet om å få en tidlig morgenbuss ble da også hørt.

Det tok ikke lang tid før folk vente seg til å ta bussen, og det var ikke mange årene før de som skulle på handletur til byen forlot båten til fordel for bussen. Bussen brukte samme tiden som direkte båt, vel en time fra Vollen til Oslo. Rutebileier Iversen fikk igang en bussrute mellom Slemmestad og Asker, videre til Dikemark, og det gikk også en rute fra Oslo om Sem og til Nærnes.

Båtrutene til og fra Oslo ble innstilt i 1952, passasjerantallet hadde vært for nedadgående i lang tid. I Midten av 60-årene var det et forsøk med hydrofoilrute i indre Oslofjord, også med anløp i Vollen. Noen stor suksess ble det ikke, dertil var konkurransen med bussen for stor.

I dag er det privatbiler og busser som transporterer folk bosatt i Vollen. Oftere bussavganger og bedre tverrgående forbindelser har lenge stått på ønskelisten. Og skal det bli færre privatbiler på den trafikkfarlige Slemmestadveien, må nok kollektivtilbudet bedres betraktelig.

Et av de mest trafikkfarlige steder er nettopp Vollen sentrum. Veien fra Heggedal kommer ned på Slemmestadveien på et vanskelig og lite oversiktlig sted, samtidig har man inn- og utkjøringer fra forretninger og posthus. En fotgjengertunnel er laget, men lagt slik at den i dagens situasjon er tungvint å bruke, og den ligger der da mer eller mindre ubrukt. Det foreligger nå en reguleringsplan for Vollen sentrum med ny trase for Slemmestadveien, nærmere sjøen enn den nåværende. Dette anlegget er oppført for perioden 1982-85 på prioriteringslisten fra fylkets veimyndigheter. Vollen Vel har imidlertid ved gjennomgåelsen av reguleringsplanen for sentrum påpekt verdien av å bevare det spesielle miljø og særpreg Vollen sentrum har med

direkte tilknytning til sjøen, og har bedt myndighetene alvorlig vurdere å legge den nye traseen i tunnel i dette området.

I de senere årene er det kommet gang- og sykkelbane langs det meste av Slemmestadveien, noe som har gjort trafikksituasjonen betraktelig bedre, ikke minst for skoleelevene. Men ennå gjenstår utvidelsen og fortau/gangvei langs Vollenveien.

Posten skal frem – telefon

I riktig gamle tider kom posten fra Christiania med diligencen, og den ble hentet ned til Vollen fra Jansløkka skole eller Asker gård, der den gjorde holdt. Noen organisert postrute var det ikke. Enkelte gikk og hentet og tok med seg for andre. Da Drammensbanen ble åpnet, ble posten flyttet til Asker stasjon, og derfra ble den så kjørt til Vollen. Først i 1895 ble det opprettet brevhus i Vollen med Chr. Christensen som bestyrer. I 1899 ble det forandret til poståpneri og het da Vollebugten poståbneri, for senere igjen å forandre navn. Men hele tiden holdt det til i den bygningen hvor Gisle bibliotek nå har sine lokaler.

I mange år har nå poståpneriet i Vollen holdt til i et eget hus, men når den nye Slemmestadveien kommer, må det rives og skaffes nye lokaler.

De første som fikk telefon i Vollen ble knyttet til sentralen i Asker, men i 1911 ble det opprettet en bisentral i Vollen med omkring 25 abonnenter og med Chr. Christensen som bestyrer. I 1919 flyttet sentralen inn i eget hus, i september 1969 ble telefonen automatisert og knyttet til den nye automatsentralen på Slemmestad.

Skole og bibliotek

Gisle skole

Fra 1870 har barn i Vollen hatt sin egen skole, da på Linlandet med Hans Østenstad som lærer. Før den tid måtte ungene gå til Heggedal der de fikk

undervisning på Gui gård. «Ni ugers lovbeftalt skole og to ugers frivillig for hver klasse». I 1899 ble det holdt et kretsmøte der det ble lagt frem forslag om

Linlandet skole, 1900.

å bygge en ny og større skole. Det var bred enighet om det, og en flott utsiktstomt på Gisle gård ble valgt til formålet. Byggesummen var på 13.800 kroner, og en stolt elevflokk på 113 tok den nye skolen i bruk under navnet «Østre krets skole». Men bare et år senere ble kretsens navn gjort om til Gisle, og dermed var Gisle skole et faktum. Bygningen ble

reist i to etasjer, i solid tømmer og på skolens langside var det en veranda, som virket som leskur.

Klassedelingen har vært forskjellig, frem til 1912 var skolen femdelt, slik at fjerde og femte klasse gikk sammen, og sjette- og syvendeklasse sammen. Lærerstaben besto av en lærer og en lærerinne. I 1912 ble skolen seksdelt og en ny lærer kom i tillegg til de to fra før, og ikke lenge etter ble skolen syvdelt. For å kunne tilby lærere et sted å bo, ble det i 1918 bygget en

Gisle skole sett fra Heslebergtoppen i 1920-årene.

lærerbolig med fire leiligheter, men to av disse ble klasserom. Allerede i 1915 ble spørsmålet om gymnastikksal tatt opp, og det skulle sannelig ta sin tid før det ble virkelighet. Først da tilbygget kom i 1969 fikk elevene tilfredsstillende lokaler for kroppsøving. Inntil da hadde undervisningen foregått på gangen, i klasserommene og på ungdomslokalet «Vennely».

Gisle skole i 1920. Lærere: Olga Næss, frk. Aas og Johannes Næss.

I 1920 ble det innredet sløydlokale i kjelleren, der hadde jentene lenge hatt sitt skolekjøkken.

I 1930-årene sank barnetallet slik at skolen i 1940 gikk over til å bli seksdelt. I 1956 ble det nok en bygning ved skolen. Her var det et klasserom, bibliotek, styrerrom, toaletter, bad og vaktmesterleilighet. I 60-årene steg barnetallet sterkt, og skolen var sprengt. Det var snakk om å bygge en ny skole, og Arnestad var sterkt inne i bildet, men andre områder i kommunen gikk stadig

foran. Dette fikk foreldrene til å nedsette en aksjonskomite for å presse frem en bedring i skoleforholdene. Den foreslo primært å bygge nødvendige nye lokaler for barneskolen på nordsiden av Vollenveien og skolesletta av hensyn til tomte- og plassforhold og videreutbygging. Noen ny skole ble det ikke, derimot et tilbygg som ble tatt i bruk i 1969, med gymnastikksal med scene, flere klasserom og lærerværelse, og kontorer. Men plassproblemet er fremdeles trykkende. Skolebiblioteket er spredt rundt i klassene, og det opereres med syv timers dag. Elevtallet er nå oppe i omkring 220. Dertil kommer et tilbud til kretsens seksåringer for cirka 30 elever i skolens korttidsbarnehage, som har eksistert et par år.

At Gisle er et godt sted å være, både for elever og lærere – og styrere, tyder mange ting på, blant annet en stor stabilitet i lærerstanden. Og bestyrere, styrere – eller rektor som det i dag heter, har det heller ikke vært mange av opp gjennom årene. Alle eldre i Vollen omtaler lærer Johannes Næss og frue Olga med takknemlighet for hva de betydde for barn og unge i årene fra like før den første verdenskrig og frem til den siste. Aimar Heineberg kom i 1945 og ble ved skolen til 1971, Almar Johannessen overtok stafettspinnen, nå under tittelen av rektor.

En aktiv mødreforening la ned et stort arbeid både for elever og for skolen. Pengene som ble samlet inn, ble brukt til forskjellige festlige tilstelninger for elevene og til å pynte opp ved skolen og å skaffe skolen saker som vanskelig kom med på stramme budsjett. Foreningen opphørte da de nye rådene ble innført i begynnelsen av 70-årene.

En fin ordning som etter hvert har utviklet seg, er at foreldrene til 5. klasses elever er kretsens 17. mai-komite, og oppmøtet hvert år gir ikke tegn til at Vollens nåværende og tidligere beboere ønsker en sentralisert feiring. 17. mai er den rene «utflytterdagen» da alle som kan, søker hjem. Tidligere ble nasjonaldagen feiret på Sjøstrand, men etter tilbygget sto ferdig, er arrangementet flyttet til «skolesletta» idet man nå har muligheten for å avvikle det innendørs om regn og uvær skulle bli for ille.

Gisle skolekorps

Gisle Skolekorps ble stiftet i februar 1957, men forut for stiftelsen ble det holdt en rekke aftener på Vennely for blant annet å skaffe midler til å gå igang med et skolekorps. Korpsets initiativtaker og første formann var Per Nordal-Hagen, og det ble dannet en støtteforening, «Musikkens Venner». Mange kakebasarer, papirinnsamlinger og bingokvelder er det blitt på foreldrene i årenes løp. Men når korps og aspiranter taktfast marsjerer og spiller opp ved festlige anledninger i lokalmiljøet, får de lønn for strevet. En 17. mai i Vollen uten Gisle Skolekorps er i dag utenkelig.

Korpset har nå 50-60 medlemmer, ca. 20 aspiranter og en foreldreforening som støtter. Interessen for å komme med i korpset er stor, så det ser ikke ut til å være noen fare for nyrekrutteringen i årene fremover.

Gisle folkeboksamling

I årene fra 1915 og utover var det stor etterspørsel etter bøker i Gisle krets, men avstanden til Asker og folkebiblioteket der var lang, og styret for Asker folkeboksamling besluttet derfor å opprette en underavdeling i kretsen. Lærer J. Næss påtok seg å stå for utlånet, og det ble stor lånevirkosomhet. Det oppsto problemer med fordelingen av stats- og kommunebidrag, og i 1921 ble avdelingen selvstendig med eget styre og regnskap. Blant dem som i sin tid skjenket verdifulle bøker til boksamlingen, var forfatteren Nini Roll Anker, som sammen med sin mann Johan Anker bodde på Lillehaugen.

Omkring 1940 hadde Gisle folkeboksamling vel 2.700 bind og utlånet lå på 5-600 pr. år.

Etter hvert som bokmengden økte og utlånene med den, ble plassen på Gisle skole liten, og når skolen dertil var i akutt plassnød, måtte biblioteket finne andre lokaler. I 1969 ble det flyttet ned i Vollen sentrum. Det drives nå som en filial av Asker bibliotek, bokbestanden er på 7.542 bind og i 1978 var det

8.663 utlån. Det er registrert 824 lånere som i forhold til distriktet biblioteket dekker, er langt det høyeste i Asker.

Men også disse lokalene er altfor små. Det er ikke lett å leve opp til bibliotekloven og alle de aktiviteter den peker på når plassen er så knapp. En gang i uken er det eventyrstund for barn, og det har vært holdt forskjellige kurs og møter for eldre her.

Vollen bibliotek er derfor på flere måter blitt et kultursentrum som distriktets befolkning vil beholde, selv om lokalene er utilfredsstillende, til nye kan skaffes på stedet. De fremtidige planene er imidlertid usikre. Først var det på tale å flytte biblioteket til Østenstad kirke, og for tiden til Asker sentrum til fordel for hovedbiblioteket der. Det er naturlig at slike planer vekker stor motstand. Skal de gjennomføres, vil det bli et stort tap for distriktet og et stort frafall av biblioteksøkende. Et lyspunkt er Vollen Helselags planer for et bygg hvor det er foreslått plass til biblioteket.

Vollen vel

Diskusjonsklubb ble velforening

Året 1900 ble det dannet en klubb i Vollen under navnet «Voldebugten Diskusjonsklub». Den 9. mars møttes Andreas Bækkelund og Johan Johansen Solbak hos Chr. Christensen for «at forsøge realisere en tidlig opstaaet tanke om dannelse af en klub, der ved at høre enhver enkelts mening af personer af enhver stand og standpunkt kunde virke oplysende og tillige uddanne mænd i vaar egen midte, der saa kunde optage ledelsen og representere de forskjellige partier».

Det første styret besto av Chr. Christensen, formann, Andreas Bækkelund, viseformann, og Johan Johansen, kasserer. Den første paragrafen i foreningens lov lød: «Foreningens formaal er gennem diskution af forskjellige valgte themaer at virke oplysende, opdragende og belærende». Den av medlemmene som sendte inn forslag om et tema, skulle helst også selv holde et kort innledningsforedrag før diskusjonen begynte. Og mange forskjellige emner ble

belyst, som for eksempel: Brugen af tobak. Fattigforholdene i bygden, Lov om invaliditet og aldersforsikring. Sygepleien over i beskatningen.

Hvordan skal vi mænd paa beste maade søge at gjøre hjemmet lyst, fredelig og godt for vore hustruer og Børn? Konklusjonen på det sistnevnte temaet ble: Hjemmets hygge beror på økonomien og hustruen. Skal hjemmet bli hyggelig maa der være gjensidig kjærlighet.

Til generalforsamlingen i 1903 ble damene innbudt til en såkalt familiefest med dans, og i referatet heter det at «damerne var i straalende humør og i den grad bedaarende at man maate bryte forbudet om ikke at danse, hvorefter man til tonerne af herr Borgesens gitar dansede Francese».

Allerede første året ble traseen for den nye veien mellom Vollen og Heggedal diskutert, og det ble også snart valgt en lyskomite som skulle arbeide for å få lys på Rodeveien – nåværende Slemmestadvei. Og den 3. oktober i 1903 ble det tent 11 parafinlykter på strekningen Høibak-Fagertun (ca. 700 m). Klubben hadde spart sammen til åtte lamper, tre ble bekostet av private. Arbeidet med å sette opp stolper ble utført gratis av medlemmene. Den første lyktetenner var en kvinne. Kaisa Eriksen ble ansatt for vinteren og fikk 40 kroner i lønn for fire måneders arbeide. Lyktene ble tent ved mørkets frembrudd og slukket igjen klokken 21.30. To ganger om dagen måtte hun gå med pussefiller og lampekost, fem liter parafin og stige.

I 1913 ble de første elektriske lampene tent, og etter hvert kom det lys langs flere og flere velveier.

Om våren ble det lagt ut trelemmer som fortau og i 1904 ble de første hvilebenkene satt ut på Volden brygge. I september 1916 ble det besluttet å innby kretsens omkring 80 eiendomsbesittere til møte, og den 8. oktober ble møtet avholdt. Da ble det bestemt å kalle klubben for Volden Vel. Det første styret besto av Johan Anker, formann, Andreas Bækkelund, Elisabeth Aus, Oscar Olsen Rognerud og Lars Gudem.

Den første saken som ble tatt opp etter navneforandringen, var et skriv til Asker formannskap om å sløyfe to grunder på Rodeveien ved Arnestad.

Sammen med formannskapet ble det også utarbeidet en omregulering av veiene i Vollen «med en rasjonel bebyggelse for øie».

I 1923 satte Volden Vel som mål å skaffe stedet et badehus. Mange leiligheter ble ikke leid bort om sommeren da de såkalte badegjester ikke hadde noe sted å gå i vannet. Etter mange og lange drøftinger ble det bestemt å bygge et badehus på Christensens strand, det ble solgt i 1936 da kommunen hadde kjøpt Evjeodden.

I 1932 ble det valgt en båthavnkomite som gjorde energiske forsøk på å skaffe småbåteierne en havn. Selvik ble kjøpt av Vollen Vel i 1947 og året etter ble Vollen Båttforening stiftet (se side 33).

Vollen sentrum i 1940-årene, med forretningen til Ole Lunds etterfølger, Knut Nilsen.

Fra 1943 ble navnet Volden Vel forandret til Vollen og Blakstad Vel, men området ble etterhvert for stort, og i 1971 ble det delt i Vollen Vel og Østenstad Vel.

Årsaken til delingen var vesentlig arbeidet med det store antall velveier. Fremdeles er det mer enn 18 km veier som vedlikeholdes av vellet, det vil si cirka en femtedel av de veier som 49 vel innen Asker kommune har ansvaret

for med økonomisk støtte fra kommunen. For øvrig har kommunen selv 0,5 km som er av samme standard som velvei; fylket har ansvaret for de ca. 2 km av Vollenveien gjennom distriktet og for 1,7 km av riksvei 165, Slemmestadveien.

Det meste av virksomheten i Vollen Vel vil på grunn av alle velveiene dreie seg om vedlikehold og forbedring av dem. Men vellet har også arbeidet meget med viktige fysiske og miljømessige saker som berører næromgivelsene i området. Vellet har, i den senere tid også i samråd med Asker Velforbund, gitt sitt syn overfor myndighetene i regulerings spørsmål både når det gjelder havne- og veiplaner og annen arealdisponering i området.

Av de mange som har arbeidet for Vollen Vel og distriktet må, foruten de som allerede er nevnt, også nevnes Østen Nilsen. Han er æresmedlem i vellet etter 30 år i styret, hvorav de siste 14 år som formann til 1977.

Foreningsliv

Vollen båtforening

Som nevnt på side 32 har denne foreningen sitt utspring fra Vollen Vel. Tanken om å få en egnet havn til turbåtinteresserte hadde lenge opptatt mange i Vollen.

I 1932 ble tanken noe mere virkeliggjort idet den første havnekomite ble valgt i et vel-møte i Vollen Pensjonat.

Havnekomiteen gjorde et energisk forsøk på å skaffe småbåteierne en brukbar havn. «Søkelyset gikk mot Selvikområdet som eides av Eivind Smestad, bosatt i Oslo, men som benyttet stedet for sommeropphold.

Havnekomiteens formann, Erik Gudem, fikk Ole Bækvold til å forhandle med eieren om kjøp av området til småbåthavn. Smestad som ikke under noen omstendigheter ville selge eiendommen til Asker kommune, gikk etter kort betenkningstid med på å selge eiendommen Selvik til Vollen og Blakstad Vel.

I 1947 kjøpte Vellet eiendommen Selvik til en pris av kr. 75.000,-. Lån ble gitt i Asker Sparebank. I 1948 ble Vollen Båtforening stiftet, og i 1949 kjøpte Vollen Båtforening Selvik av Vellet.

Selvik båthavn i 1971. Foto: Jon Stenseng.

Første formann i foreningen ble Erik Gudem, med funksjonstid fra 1948 til 1961.

Utbygging av småbåthavn i Selvik ble foretatt som egen innsats av medlemmer og med materialer delvis hugget på eiendommen av medlemmer i foreningen og delvis skaffet til veie utenfra. Det ble snart oppsatt brygger, slisker og opptrekk med vinsj. Det ble også foretatt mudring av 10000 m³ leire.

For stor økonomisk belastning på grunn av driften med boliger på Selvik førte til at foreningen senere solgte eiendommen til Asker kommune, som nå leier området til foreningen.

Pågangen på båtplasser i Selvik er etter hvert blitt stor. Foreningens plankomite har nedlagt et omfattende arbeid med ny og utvidet havneplan for

Selvik. Planen forutsetter skjerming av havna med molo – mot plagsomt østavær.

Planen er etter lang saksbehandling endelig godkjent av myndighetene. Fullt utbygget vil Selvik småbåthavn gi plass for 250-300 båter.

For Vollen har aktiviteten knyttet til snekka og turbåter betydd meget både i sosial og i rekreativ sammenheng, og har vært en betydelig faktor til samhold i nærmiljøet.

VUL – ungdomsklubb og idrettsforening

I 1914 stiftet lærer Johannes Næss Voldebugtens ungdomsforening, en upolitisk og uavhengig forening som i årenes løp har forandret seg en del. I dag fremstår VUL i første rekke som idrettsforening.

Lærer Næss var opptatt av å gi ungdommen i

Vollen et tilbud,— han slapp dem ikke av syne den dagen de forlot skolen for godt. Det ble dannet sangkor, holdt akademiske foredrag, og det var lek og sang. Fire ganger i året var det dans, og to ganger pr. år var det utflukter: båttur og kanefart. I 1917 ble ungdomslagetets lokale «Vennely» bygd. Det var

Portalen til Vollen ungdomsforenings lokale Vennely i 1931. Portalen ble laget og gitt av Smed Borgersen i Vollen. Pikene som poserer på stolpene er Signe Lund og Alfhild Pedersen.

en tid med mange penger i omløp, og mange kausjonerte for lån. Gjennom årenes løp er huset blitt stadig utbedret, og det er stadig et samlingspunkt for mye av det som skjer i Vollen.

I 1919 ble det i VUL satt igang med fotball, ski og turn for herrer, samlet i en egen idrettsforening. Denne ble så i 1933-34 inkorporert i VUL. I 1927 gikk Olga Næss igang med instruksjon av den nystartede dameturngruppen. Da foreningen feiret sitt 50-årsjubileum, ble Alfhild Biset Nilsen utnevnt til æresmedlem. Hun har vært i turngruppen helt fra starten av.

Blant de mange praktiske oppgaver VUL har påtatt seg i årenes løp, var å bygge idrettsplassen på Bjerkås. Den var opprinnelig en isdam, og det ble mange kubikkmeter med fyllmasse, som ved hjelp av håndkraft, ble fylt i den. Idrettsplassen ble ferdig i 20-årene, men da Slemmestadveien ble utvidet for noen år siden, ble plassen redusert og i mange år har A-laget i fotball ikke hatt en eneste kamp på hjemmebane. Men med den i år nye banen på Arnestad forandres mye, ikke bare for fotballfolket. Både håndball- og friidrettsinteresserte i Vollen ser nå fremtiden lyst i møte. Idrettsplassen på Bjerkås islegges hver vinter, og med dugnadsinnsats er det satt opp et utmerket lysanlegg slik at bandykamper også kan spilles etter mørkets frembrudd.

Lysløypa har vært et annet dugnadsprosjekt. Fra Gisle skole til Bjerkås er det 2,5 km løype som er til glede såvel for skolebarn fra Bjerkås – som i morgentimene unngår den sterkt trafikkerte Slemmestadveien – og for trimmere som kommer seg ut av TV-stolen om kvelden og trekker frisk luft, og bruker muskler mens de tar en rask kveldstur.

Vollen Ungdomslag har i dag vel 600 medlemmer fordelt på fotball, dameturn, håndball, gammeldans, ski og bandy. Tennis og friidrett er på trappene og vil bli satt i gang når Arnestadanlegget gjør dette mulig.

De kulturelle aktiviteter er etterhvert blitt så omfattende og medlemstallet så stort at VUL har utarbeidet planer for utvidelse av sitt forsamlingslokale «Vennely».

Vollen helselag

I 1947 ble Nasjonalforeningens Helselag i Vollen stiftet. Samme året fikk laget en sykepleierske for dette strøket, senere også husmorvikarer og hjemmehjelpere. Det var Helselaget som også satte igang barnekontroll. Alle disse oppgavene er nå overtatt av kommunen. Blant nåværende oppgaver er brystkreftkontroll og for eldre er det dessuten hår- og fotpleie, sommerturer og ukentlige eldretreff. For øvrig er det virksomheter i tråd med de Nasjonalforeningen driver.

Helselaget har egen tomt i Vollen sentrum og for tiden er under planlegging å reise et eldresenter her med plass også for Vollen bibliotek og postkontoret. Asker sosialkontor og Sosialrådmannen har tatt det med i sine planer for eldresenter i Asker.

Vollen og Bjerkås blindesakslag

ble startet i 1959. Som navnet viser er formålet blant annet å samle inn penger til blindesaken, og en årlig basar hører med i bildet.

Vollen og Bjerkås pensjonistforening

Et nytt skudd på stammen av foreninger er Pensjonistforeningen. Den ble startet i 1977 og har nå vel 80 medlemmer. Foruten månedlige møter arrangeres det flere turer i løpet av året.

Asker eldste kvinnemisjonsforening

ble stiftet allerede i 1861, og dagen var den 6. mai, og i protokollen fra stiftelsen heter det at «Foreningen grunder sin Virksomhed på vor Herre og Frelsers Befaling til sine Apostle og gjennom dem til sin Menighed. Foreningens Formaal er saaledes efter Evne at medvirke til Christendommens Udbredelse blant Hedningerne, samt at vekke og nære Sandhed hos sig selv og Andre, for Missionens hellige Sag. Foreningens virksomhet er opphørt i år.

Asker annen misjonsforening

ble stiftet 1. juni 1871 «I Paul Gisles hus», altså Stålengen. Ser man på hva som kom inn ved de forskjellige møtene, kan nok pengesommene i dag virke små, men trofast arbeide år etter år ga store resultater. Det ble holdt auksjoner og basarer til inntekt for misjonen, og storveies var det den gangen dronning Sophie var gjest på Skaugum og på sin kjøretur rundt i bygden stoppet i Vollen og besøkte misjonsbasaren. Hun tok lodd for 50 kroner.

Voldebugten sjømandsmisjonsforening

Noen år senere ble Askers første sjømannsmisjonsforening stiftet, også denne i Vollen. Den 11. mars 1880 var stiftelsesdagen. I formålsparagrafen heter det at foreningens formål er å støtte forkynnelsen av evangeliet for sjømenn i fremmede havner og «at medvirke til vore medmenneskers legemlige og åndelige vel». Den siste formuleringen hentydet til den annen del av virksomheten, nemlig fattigpleien, som det het den gang, eller noe av det arbeide som i dag utføres av menighetspleien.

Santalmisjonsforeningen Saldoha

ble stiftet for 42 år siden og er altså bare «ungdommen» i dette selskapet av misjonsforeninger i Vollen.

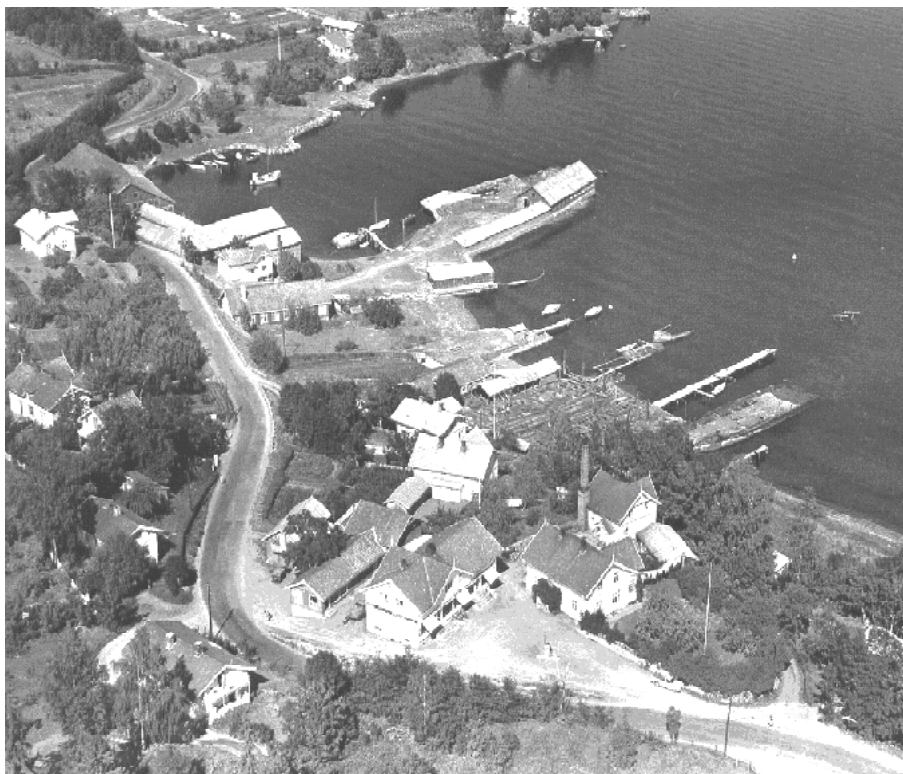
Det som særmerker alle foreningene når en leser om virksomheten, er de mange trofaste som år etter år har stått i spissen for arbeidet, i mellom 30 og 40 år har enkelte stått som formenn, og medlemmene har vært like utholdende. Men et stort ønske er en rekruttering blant yngre, slik at arbeidet fortsatt kan blomstre i Vollen.

Menigheten Betel

Allerede i 1907 begynte en del mennesker å samles til husmøter og etter som flokken økte, ble det snakk om å bygge lokale. Pinsemenigheten Frie Venner Betel i Vollen ble opprettet i 1909, og ti år etter, på et møte hos Kristian

Holmen, ble det bestemt å bygge et eget forsamlingslokale. Karl Holmen ga gratis tomt, og så tømte de tilstedeværende sine portemoneer, som resulterte i kr 23,07. Søndagsskolearbeidet i menigheten startet i 1911 og en juniorgruppe kom i gang i 1951. Hagbart Høyem var forstander for menigheten i 42 år fra starten.

To kirkeringer i Vollen har i omkring 20 år arbeidet for distriktets nye kirke på Østenstad. Byggingen begynte i 1979 og kirken ble innviet 23. mars 1980.

Vollen sentrum i 1956. Foto: Otto Hansen, Widerøe's Flyveselskap.

Vollen vel 100 år

Om du kjører med bil gjennom Vollen, eller kommer sjøveien, er det kanskje ikke de store forandringene å spore på de siste 20 årene. De hvitmaltene husene ligger der nå som før og tar i mot de første strålene fra morgensolen over Nesoddlandet, uvær og blåst, regn og snø. Ved nærmere ettersyn er noen nye hus dukket opp, enkelte veier litt forandret og utbedret, nye servicetilbud kommet, og noen også forsvunnet. Hverdag som helg er det en jevn strøm av mennesker som har Vollen som sitt nærområde eller sitt rekreasjonssted, mens trafikken på Slemmestadveien bare øker og øker. Det siste er at den er skiltet som hovedveiforbindelse fra Oslos vestlige områder til den nye undersjøiske Oslofjordforbindelsen mellom Hurum og Frogn/ Drøbak, mens diskusjon om nye traseer og tunnel fortsatt går sin gang.

Vollen sentrum 17. mai 1996 – Vollenfolk venter på toget. Foto: R. Fors

Fra Gisle til Arnestad

Det viktigste som har skjedd er det nye skole- og idrettsanlegget på Arnestad. Elevtallet på Gisle skole var utover i 1970-80årene stadig økende, og det ble etter hvert tydelig at videre utvidelser ikke var mulig. Vollenområdet måtte få en ny skole. Mange alternativ var fremme i debatten, men i desember 1988

bestemte Asker kommunestyre å bygge et skoleanlegg for 1-9 klassetrinn på Arnestad, og i 1992 ble en 2 parallell skole for barnetrinnet åpnet. I løpet av to år var elevtallet økt fra 230 til over 400. Fra lenge å ha hatt en av Askers minste skoler, fikk Vollen på kort tid kommunens største skole.

17. maitoget kommer, med fanen til den nye Arnestad skole først. Foto: R. Fors

Innføring av skole for seksåringer og innflytning på nye boligområder i Vollen og Torp-Høyemyr ga forklaringen på dette. En utvidelse av skolen med «Barnestad» for de yngste årsklassene sto ferdig i 1995, men fortsatt var skolen overfylt. En 3-parallell skole ble vedtatt i 1996 og en paviljong satt opp. Denne ble knyttet til et mer permanent bygg året etter, og dermed var «Skolen i skogen» etablert. Her holder 3. og 4. klasse til, mens de tre øverste klassene på barnetrinnet har sin base i hovedbygget. Også her har det foregått utbygginger, og i dag har Arnestad skole 530 elever. 550 er maksimum skolen kan ta, og disse plassene fylles nok opp når Øvre Vollen er ferdig utbygget.

- Trygghet, nærhet og tilhørighet er nøkkelordene for Arnestad skole, sier rektor Bente Laugerud, og forklarer at man på Arnestad skole bevisst har delt skolen inn i mindre enheter med egne baser slik at den enkelte elev ikke skal føle seg bortkommen i en stor hop. For Bente Laugerud var ringen sluttet da hun kom som rektor til Arnestad skole, oppvokst som hun er på Bjerkås og med sine første skoleår på Gisle skole. Hun er stolt av Arnestad skole, og det er ikke uten grunn. Så fikk hun da også lov å presentere den i Japan for en tid siden som en skole for fremtiden, plukket ut av Kirke- og undervisningsdepartementet.

Arnestad skole har også en egen spesialskoleavdeling. Den ble flyttet fra Vettre skole da Arnestad åpnet, og var overfylt fra første dag. Nå har Blakstad skole og Hvalstad skole fått lignende avdelinger, og presset har letnet noe.

Ved Arnestad skole er det to skolefritidsordninger og et aktivitetssenter. Sistnevnte er et «etter-skole-tilbud» til spesialskoleavdelingens elever fra 1. til 10. klasse. Går alt etter planen står Arnestad ungdomsskole ferdig til skolestart 2002 og blir en 4-parallells skole. Omsider skal ungdomsskoleelever fra dette området slippe å bli busset Asker rundt for å komme på ungdomsskolen. De har i årenes løp vært elever ved Torstad, Risenga, Borgen og Hovedgården.

Skolene på Arnestad og idrettsanlegget der er tenkt til sammen å bli et lokalmiljøsentert med en rekke ulike tilbud til Vollens innbyggere i de forskjelligste aldersgrupper. Dermed blir skolen på Arnestad knyttet enda tettere sammen med sitt lokalmiljø og et viktig steg nærmere skolens visjon om å la Arnestad skole bli et Arnestad for læring, samvær og kultur for hele lokalsamfunnet.

Voksenopplæring og arbeidssenter

Også i dag drives det undervisning på Gisle skole, men nå for voksne. Siden 1992 har skolelokalene her vært i bruk til spesialundervisning for voksne på grunnskolenes område, de første årene mest for psykisk utviklingshemmede i forbindelse med HVPU-reformen. Nå er de fleste av dem i jobb på

arbeidssentre rundt om i Asker, og andre grupper er kommet til etter hvert. Folk med ervervede hjerneskader, for eksempel etter ulykker og hjerneslag, kan her få språkopplæring og hjelp til bruk av alternative kommunikasjonsformer. Har man lese- og skrivevansker, gis det kurs på kveldstid, likedan for fremmedspråklige som av en eller annen grunn ikke klarer å følge de vanlige norskkursene. Dessuten arrangeres kurs i tekstbehandling og internett for voksne med psykiske lidelser.

Undervisningsområdet er stort, og metodikken variert. I løpet av året er cirka 100 personer innom voksenopplæringen for kortere eller lengre tid, og syv lærere, inkludert rektor har sitt arbeide her. Den gamle skolen pluss deler av lærerboligen brukes til dette formålet, mens den nyere delen av skolen brukes av helse- og sosialetaten i Asker.

Arbeidssenteret her har 13 arbeidstakere, ledet av fire avdelingsledere. Det produseres varer i tre, tekstil og keramikk som selges i Torggården i Asker. Et aktivitetssenter for multifunksjonshemmede over 18 år, også her 13 brukere, har i disse årene hatt sitt tilholdssted på Gisle, men snart skal de få sitt eget ressurscenter på Gullhella, bygget for formålet. Men det blir ikke bare med lett hjerte man forlater Gisle. Om lokalene ikke har vært de beste for denne gruppen, har den og de ansatte hatt stor glede av beliggenheten og de nære omgivelser. Nabolskapet har vært utrolig godt og utfluktene i det vakre nærmiljøet vært en berikelse for både brukere og ansatte.

Som perler på en snor

Askerlandet har mange kulturperler som etter hvert hentes frem og gjøres tilgjengelig for publikum. Snoren de træs på er kystkulturstien som snor seg langs sjøen og som Vollen har en cirka to kilometer del av. Den starter ved Vollen brygge, går til vognskjulet på gamle Arnestad gård, forbi Stordammen og Hjalmandammen, til Rabben via Selvikvillaen og Maudbukta tilbake til Vollen brygge. Langs stien er det plassert kulturhistoriske informasjonstavler, og Selvikvillaen og vognskjulet rommer utstillinger som er tilgjengelig for publikum i åpningstiden.

Selvikvillaen og Vollen Kystkultursenter på åpningsdagen den 29. mai 1994. Foto: R. Fors

Vollen Kystkultursenter ble etablert i 1994 og da sto også Selvikvillaen ferdig restaurert og åpen for publikum fra 1. mai til 1. oktober, i skoleferien hver dag, ellers helgeåpent. Selvikvillaen ble bygget i 1881 som landsted for familien Øhlckers. Asker kommune kjøpte stedet etter krigen for å sikre seg strandområdene, huset ble brukt til sosiale formål og var så nedslitt at mange ønsket å fjerne det. I dag fremstår bygningen som en virkelig perle med sine blondelignende dekorasjoner, og haven med sine spaserveier og vakre blomsterbed fører de besøkende tilbake i tiden. Gjennom modeller, tekst og bilder i hovedbygning og sidebygning fortelles Vollens historie der temaene er båtbygging, jaktfart, handel, fiske, isskjæring, hagebruk og feriegjester, med hovedvekt på perioden 1870-1950. Hvert år, på forsommeren, arrangeres en egen kystkulturdag med program som knytter seg til kystkulturen, utstillere og underholdning. Populær er også senterets kafe som byr sine gjester nystekte vafler og annet godt, og som seg hør og bør et slikt sted: fiskesuppe.

Kystkultursenteret i Vollen er underlagt Asker Museum, og de som arbeider med kystkulturen der har stadig nye planer for hva som bør skje videre. De

ønsker seg en ny utstilling i sidebygningen som skal gi publikum illusjonen av å gå om bord i Roald Amundsens skip «Maud», som jo ble bygget i Vollen, og å gjøre noe med Maudbukta, kanskje få til et minnesmerke som kan fortelle kommende slekter om at nettopp her ble polarskipet «Maud» bygget i 1916-17, skipet som skulle brukes i forsøket på å trenge gjennom Nordostpassasjen.

Borgersensmia ved Maudbukta i Vollen i 1996 – nå revet, men tatt vare på. Foto: R. Fors

Helselagshus og eldreboliger

Vollen Helselag, som ble stiftet 25. februar 1947, fikk sitt eget hus i Vollen sentrum høsten 1985. Her flyttet etter hvert inn lege og fysioterapeut, fotpleier og frisør, posthus og bibliotek, og Vollen Eldresenter som Helselaget driver i samarbeide med Asker kommune. Beklagelig for Vollen er både postkontor og bibliotekfilial nå lagt ned, lege og fysioterapeut har flyttet inn i andre lokaler i Vollen, og nye leietagere er på plass i Helselagshuset. Postens tidligere lokaler er blitt til tannlegekontor og der biblioteket holdt til, driver nå Vollen Helselag sin aktivitetsstue med kurs i en rekke forskjellige håndarbeidsteknikker. Aktivitetsstuen er åpen for alle, men eldre har prioritet. Kafeteriaen vegg i vegg er åpen de fleste ukedagene, og et kjært møtested for eldre Vollenbeboere. Den brukes også til møtevirksomhet av forskjellig slag på kveldstid. Av nyere aktiviteter Helselaget byr kan nevnes «Den gyldne spaserstokk», som er felles turgåing i nærmiljøet.

I 1994 vedtok årsmøtet i Vollen Helselag å overføre Helselagshuset til en stiftelse, «Stiftelsen Vollen Helselags Hus» som med sitt styre står for den daglige driften av huset.

Like bak Helselagshuset, på Myhre-eiendommen og Jensen-eiendommen, er det bygget 20 eldreboliger, og de første beboerne flyttet inn høsten 1999. Navnet på den nye bebyggelsen er Båtbyggerlia.

*Vollenveien under ombygging i desember 1998, ny gang og sykkelvei anlegges.
Eldreboligene i Båtbyggerlia tar form. Foto: R. Fors*

VUL – en viktig miljøskaper

Vollen Ungdomslag, best kjent som VUL, er ung både i navnet og i gavnet selv om laget er kommet til skjells år og alder med sine 86 år. Aldri har det vært større, og aktivitetene så mangfoldige. En miljøskaper av virkelige dimensjoner. To viktige faktorer som satte fart i utviklingen var Arnestadbanen som sto ferdig i 1980 og idrettshallen som ble tatt i bruk høsten 1992. En imponerende dugnadsinnsats, verdsatt til over en million kroner, ble lagt ned i idrettshallen av VUL-medlemmer, og laget la dessuten inn 300.000 kroner for å få et gulvbelegg av virkelig god kvalitet i hallen.

I dag har Vollen Ungdomslag 1200 betalende medlemmer i alderen fem til 95 år. Turn, håndball og fotball samler flest, nyeste tilvekst er basketball og badminton som kom i 1999. Barneidrett prioriteres høyt, en egen gruppe ble startet i 1988 og teller i dag 120 gutter og jenter i alderen fire til ti år. Hver

høst har fotballen sin VUL-cup, denne høsten var over 130 lag i de forskjelligste aldersgrupper samlet til kappestrid på Arnestad.

Idrettshallen på Arnestad er den eneste hallen i Akershus som drives helt ut av et idrettslag, dog med økonomisk tilskudd fra Asker kommune. Driftsbudsjettet er oppe i vel en million kroner, og hallen, som er en flerbrukshall, er i bruk fra klokken åtte om morgnen til klokken 23 kveld. 80 prosent av treningstiden etter kl. 16 er avsatt til VUL-trening. Hallen er svært populær til treningssamlinger for barn og unge med overnatting, og VUL har også en kulturavdeling som driver barnepark, korttidsbarnehage og amatørteater for barn. Disse kulturaktivitetene holder til i lagets eget grendehus «Vennely». Huset er utvidet og utbedret i flere omganger og er et populært sted som stort sett er belagt med arrangementer året rundt. Her holder også en kommunal ungdomsklubb til.

Askerblomster

Om sommeren dro de til hovedstaden med sine berømmelige bringebær, om høsten var det frukt, og blomster dyrket de nesten året rundt, på friland og i sine små drivhus. Hagebruket var en viktig næringsvei i Vollen og i Asker. For 10-15 år siden hadde Asker Gartnerlag cirka 35 produsenter, nå er det knapt ti, og av disse holder fire til i Vollen. I dag er det slutt på de vakre og fargerike «engene» av krysantemum på friland. All produksjon foregår i topp moderne veksthus sommer som vinter, og produksjonen er spesialisert. Hovedproduktet er roser. Harald Biseth Nilsen anslår at det årlig produseres omkring fire millioner roser i Vollen, mens produksjonen av krysantemum ligger på omkring 1, 8 millioner. I hans gartneri settes det 30.000 stiklinger hver uke.

Vollen handelssted

Septemberdagen er så vakker som bare en solblank høstdag kan være. Det er midt i uken, midt på dagen og avtalt møte med Tore Sigernes på hans eget sted, kafeen «Oscar». Knapt et ledig bord er å oppdrive.

- Må ikke tro at det har vært slik helt siden vi startet. Det har tatt sin tid med å finne frem til den formen vi nå driver, sier bakermesteren som for vel ti år siden overtok de mange bygningene i Vollen sentrum. Med ærbødighet for gammel byggekultur ble de restaurert, noe som resulterte i Asker kommunes byggeskikkpris, tildelt Vollen Handelssted i 1991, for øvrig den første kommunen delte ut, og som siden er delt ut hvert år.

- Det var i 1988 at Tore Sigernes kjøpte handelsstedet i Vollen. Begynnelsen til det hele var en telefon fra den forrige eier, Signe Lund Nilsen, med spørsmål om han kunne tenke seg å overta det hele. Mest fascinerende for ham var at her fantes et gammelt bakeri, bygget noen få år senere enn butikken som er fra 1900. Våren 1990 var det felleferdige bakeriet restaurert – og klart til å tas i bruk.

- Egentlig var det ganske vilt av meg å sette i gang med dette, jeg visste nok ikke hva det var jeg gikk til, men jeg hadde jo det store bakeriet som klarte å dra dette med seg. Spennende og morsomt har det i alle fall vært, men jeg er veldig lei for at jeg måtte legge ned landhandleriet. Skulle sikkert ha gjort det for lenge siden, håpet i det lengste på at det skulle bære seg, men konkurransen med de store kjøpesentrene er for stor. Nå blir det i stedet en spiseforretning her, noe å la «Oscar», men likevel annerledes. Jeg har fått tak i en sveitsisk kokk, Reinhard Kütler som skal lage spesielle kjøtt- og fiskeretter som kundene enten kan nyte på stedet eller ta med seg hjem.

Tore Sigernes forteller at det i den første tiden mest var folk fra lokalmiljøet som besøkte «Oscar», i dag kommer gjester både fra Bærum, Oslo og andre steder. Mange kombinerer besøket med å se utstillingene på Kystkultursenteret, tur lang kystkulturstien eller en frisk dukkert i fjorden når årstid og vær innbyr til det. Men de aller flittigste gjestene har vært Jens Evensen og frue.

- De har vært en inspirasjon og støtte for meg hele tiden, og slikt er godt å møte, både fra dem og andre i lokalmiljøet, sier bakermesteren som sammen med sin familie bor i boligen som huset kontorene til båtbygger Johan Anker, som har innredet mølle og sjokoladegalleri i uthuset, restaurert bakeri og den karakteristiske bakeripipa (som ikke er i bruk), etablert populære spisesteder

og som nedenfor huset kan nyte synet av sin smekre båt «Irina II», bygget i Vollen i 1917. Askers kulturpris 2000 ble tildelt Tore Sigernes for hva han har fått til med kulturkafeen «Varden» i Asker sentrum og handelstedet i Vollen.

– Jeg har fått øynene opp for mye nytt etter jeg ble Vollenbeboer. Har fått stor respekt for husene og hvordan de er plassert. For kulturen og naturen her. Det skal ikke bli lett for noen å få meg med på å forandre strandsonen i Vollen. Vi må stå sammen om å bevare de kvalitetene Vollen har. Ikke la pengesterke folk utenfra komme og ødelegge for kortsiktig vinnings skyld.

Vollen vokser videre

Det er ikke bare folketallet i Vollen som vokser. Grensene trekkes stadig utover, og man strides om det er postadresse eller vellet utstrekning som gjør det riktig å si man bor i Vollen. I dag gir det nemlig status å ha Vollen som adresse. Derfor averterer salgsivrige utbyggere tomter og hus i Vollen selv om områdene ligger kloss opp til grensen mot Røyken, og derfor ønsker man å bo i Vollen Terrasse og ikke i Gislehellingsa – som veikomiteen vil at stedet skal hete. Vel, i dag er poskontorene både i Vollen og på Bjerkås borte, mens navn og postnumre henger igjen. Vollen Vels utstrekning er fra Håkavik/Råengveien i syd til og med Skjæret i nord, litt inn på Gisetoppen i vest og mot sjøen i øst. Så får enhver finne ut hvor man hører hjemme.

Boligbyggingen har hittil vært beskjeden i Vollen, men etter at Vollenveien i år er utbedret med fortau, vann og kloakk, blir øvre deler av Vollen nå utbygd. Nye feltutbygginger står for tur, samtidig som det skjer tiltetning i eksisterende bebyggelse slik at det i alt er snakk om 400-500 nye boenheter i årene fremover. Noe som vil gi enda større belastning på trafikken og nye veiløsninger tvinger seg frem.

For mange er sjøveien til Oslo blitt en fin måte å komme seg til byen på. I september 1996 fikk Vollen sine første anløp av båter fra Nesodden Bundefjord Damskipsselskap, og tallenes tale er tydelig: I 1999 kunne selskapet

bokføre 42.403 Vollen-passasjerer. Og dagens båter kalles ikke «pappabåter». Travle mammaer er på vei til og fra jobb på like fot med fedrene.

M/S «Prinsen» i Vollenbukta i 1999. Foto: R. Fors

I dag er det bokstavelig talt mulig å «gå ut og spise» i Vollen. Vollen Fjordkro, har sin beliggenhet helt i sjøkanten, og i sommerlig godvær konkurrerer båtfarende gjester med landkrabbene om de attraktive plassene på bryggene der god mat og drikke nytes i maritime omgivelser.

Også tidligere har Vollen hatt sitt sangkor. Men for ti år siden i høst, i 1990, gjenoppsto «Vollenkoret» og jubileet feires med stor konsert der det blir uroppføring av musicalen «Gullfeber», skrevet spesielt for Vollenkoret. Koret består av cirka 45 sangere, og interessen for å være med er så stor at det for tiden er inntaksstopp. Det har også medlemmer fra Bærum og Røyken.

Populært er det også å tilhøre Vollen Båtforening og å være så heldig å få en båtplass i den idylliske båthavnen. Ved utgangen av 1999 hadde foreningen 230 andelseiere og 56 på venteliste. Det koster både tid og penger å holde anlegget i hevd, men dugnadsånden er fortsatt levende, og stadig vekk skjer det forbedringer. I den senere tid har det indre området fått en solid mur og blitt planert, og moloanlegget har vokst seg utover. Det skal etter hvert såes til og få et utseende som står i stil med det frodige Askerlandet innenfor.

Velformann og Vollen-entusiast

Vollen Vels formann i jubileumsåret 2000, Eirik Dahl, har ikke vært formann i mer enn vel et halvt år og skulle gjerne se at han satt inne med større kunnskaper om det område han skal være den fremste talsmann for vis-a-vis Asker kommune.

- Men ekte askerbøring er jeg i alle fall, oppvokst på Bleiker, og siden 1994 har jeg bodd i Vollen, nærmere bestemt i Vennelsborg på Skjæret. Med glød og entusiasme forteller han om det særpregede huset der den berømte malerinnen Harriet Backer malte noen av sine siste bilder. Somrene 1923 og 24 var hun nemlig sommergjest i dette huset, som nok har blitt atskillig større siden den gangen.

Trangt om plassen på Slemmestadveien ved Skjæret i 1980. Foto: S. I. Fors

- Jeg hadde ikke noe spesielt forhold til Vollen før jeg flyttet hit, men det har forandret seg. Det fantastiske ved dette stedet er nærheten til sjøen, den fine utsikten de fleste av oss har, de flotte turmulighetene og det gode miljøet. Det som hemmer og ødelegger er den sterkt trafikkerte Slemmestadveien. For Vollen Vel er det en kjernesak å få ført trafikken utenom tettstedet via tunnel.

At Slemmestadveien også ble gjort til hovedtilførselsvei til Drøbaktunnelen, følte vi alle som et slag i ansiktet. Ikke minst ved måten det hele ble gjort på. Vellet bør også følge våkent med hva som skjer når de store feltutbyggingene settes i gang. De må ikke bli så store og prangende at de ødelegger det opprinnelige Vollen. Helst ville vi vel bevare det som det er, med store tomter, men med dagens tomtepriser er det ikke lett. I et så attraktivt boligstrøk vil boligprisene bli høye, men vi ønsker vel ikke på noen måte å bli «et nytt Nesøya».

- Å holde vel-veiene i god stand er en viktig oppgave for Vollen Vel. I år var vi så heldig at Asker kommune støttet oss med vel 200 000 kroner til å oppgradere Øgårdsveien, noe som kostet 250 000 kroner. Så fikk da denne veien en ekstra sterk belastning så lenge Vollenveien var under ombygging. Organisering av brøyting av vel-veier og private veier er også en av vellets oppgaver.

- For å kunne gi et bedre fritidstilbud har vi nå bedt Asker kommune om å islegge banen nedenfor Gisle skole. Bjerkåsbanen er helt sprengt. Alt i alt: Vollen Vels mål er å skape et trivelig sted å bo for mennesker i alle aldre, og det skal vi gjøre i samarbeid med Asker kommune, men også legge et press på den når det er nødvendig, sier Eirik Dahl som har gleden av, og ansvaret for, å lede den vitale hundreåringen VOLLEN VEL.

Halvard Torgersen: «Asker».

Asker og Bærum Historielag, Skrift nr. 8. 1966.

Asker og Bærums Budstikke

Einar L. Yggeseth: Seilskipstider i Asker.

B. Nygårdshaug: Asker Arbeiderparti gjennom 50 år.

Flyfoto: Widerøe Flyveselskap

Fotografier utlånt og gjengitt med tillatelse av Asker Bibliotek.